

[Lasse Budtz]

Der vil tilsyneladende ikke blive taget noget europæisk initiativ, før man har sikkerhed for, at de igangværende forhandlinger ender resultatløst, men det bliver under alle omstændigheder omtrent umuligt at nå resultater, der kan bære, hvis den palæstinensiske terrorvirksomhed i Israel ikke stopper, og hvis den israelske regering ikke ændrer sin bosættelsespolitik i de besatte områder, en politik, der er blevet internationalt fordømt, også adskillige gange af den amerikanske regering.

Situationen i Iran forekommer umiddelbart fastlåst, men det er socialdemokratiets opfattelse, at en løsning må søges og findes ad forhandlingens vej.

Det er også vor fornemmelse, at der for tiden udfoldes forskellige initiativer for at finde en løsning. Det er sandsynligt, at det er det bedste for alle parter, hvis man lader det stille og professionelle diplomati gå sin gang og ikke tager alt for håndfast stilling til de mange verserende rygter.

Socialdemokratiets fordømmelse af de iranske lederes optræden i denne sag er uden begrænsninger, og det forekommer os helt selvfølgelig at vise solidaritet i denne forbindelse med vor allierede USA. Derfor har regeringen og socialdemokratiet også tilsluttet sig planerne om sanktioner mod Iran, sanktioner, som nu står umiddelbart foran at blive iværksat. Når de ikke internationalt set er blevet så omfattende, som man først kunne vente, er det ikke den danske regering, der har slået bremserne i, men den engelske, der ellers i begyndelsen indtog den mest militante holdning. En del af forklaringen må dog ses i den omstændighed, at der som omtalt synes at være nogle nye forhandlingsinitiativer i gang, bl. a. via FN's generalsekretær.

Man har i forbindelse med krisen i Iran og dermed i området omkring Den Persiske Golf, men også i relation til invasionen i Afghanistan først og fremmest i udlandet drøftet spørgsmålet om en mulig udvidelse af NATO's ansvarsområde, bl. a. fordi det er indlysende, at Vesten har helt vitale interesser netop i denne del af verden.

Det fremgår imidlertid både direkte og indirekte af NATO-ministerrådets sidste communiqué, at der ikke er tale om en sådan udvidelse, hvilket heldigvis også er helt i overensstemmelse med socialdemokratiets ønsker. Ét er, at man naturligvis i NATO

skal drøfte enhver krise, der opstår, og da ikke mindst kriser i de dele af verden, der støder umiddelbart op til NATO's ansvarsområde; noget ganske andet er imidlertid at udvide ansvarsområdet. Hvis man gjorde det, ville NATO som organisation og derved medlemmerne næsten automatisk komme til at indtage en global sikkerhedspolitisk rolle, og det ville være i direkte strid med den eksisterende traktat.

Socialdemokratiet noterer også med tilfredshed, at communiquéet fra NATO's udenrigsministre fastlår, at der ikke er planer om at overflytte amerikanske styrker fra Vesteuropa til området ved eller i nærheden af Den Persiske Golf, og der er to grunde til denne tilfredshed. En overflytning ville næsten automatisk svække forsvaret af Vesteuropa, og hvis en overflytning fandt sted, kunne der stilles sikkerhedsmæssige krav til en række af de europæiske NATO-lande, hvor amerikanske styrker er stationeret.

Krisen i Iran og invasionen i Afghanistan repræsenterer ikke nogen direkte trussel mod Danmark eller mod Europa som sådan, men som jeg tidligere var inde på, ville det være naivt at tro, at vi ikke påvirkes.

Invasionen i Afghanistan repræsenterer derimod i den øjeblikkelige situation den alvorligste trussel mod afspændingen som helhed, fordi den i hvert fald indtil for få dage siden simpelt hen satte afspændingen i stå og blokerede Øst-Vest-kontakterne. På det allersidste har der heldigvis vist sig svage tendenser til en oplødning. USAs nye og sympatiske udenrigsminister Ed. Muskie har haft et møde med Sovjets udenrigsminister, Gromyko. Resultaterne var begrænsede, hvis der overhovedet var nogen, men de to ministre er dog nu på talefod. Frankrigs præsident, Giscard d'Estaing, har holdt møde med Sovjets præsident, Bresjnev, og Tysklands kansler, Helmut Schmidt, er inviteret til Moskva, en invitation, socialdemokratiet oprigtigt håber han vil modtage.

Det afghanske udspil om en garantiordning, der kan lede til en neutralisering af landet, er givet af sovjetisk oprindelse, fordi den afghanske regering ikke kan formodes at foretage sig noget som helst, som Moskva ikke har godkendt.

Udspillet er noget diffust, men dog ikke mere, end at det bør efterprøves, en opfattelse, som den britiske udenrigsminister, lord